A béalohe tii te Paulo
nge céii lépwo
Korénit
Atabuhi ko a tii

Woo na e tii a tii ce?
Wo Paulo, pa apostolo. Ke e mu pelen wo Timoté.

E tii éniile?
Ha awieme a jo 55 me 57, he e mu Macédoine wo Paulo. (Omehi *Apostolo* 16.6—17.15.) E tii a tii ce ha a jo na céiu alecehe a bwo tii nen den a *1 Korénit*.

E tii me dee?
Te a puco te ni acéihi ne Korénit. Omehi Atabuhi ko a tii *1 Korénit*. E tii ni tii na paa te lépwo Korénit wo Paulo, kehe icehi ana te alo cehi na e mu ha a Tii Iitihi. A tii ce, *2 Korénit*, ke a bépaahe ni tii ten delé.

É ko ade na e tii?
É ne ha a céiu tii na e tii ne telé ânebun (na pipatieden), ke e pééle lépwo Korénit wo Paulo. E cihe telé ko nina lé pwo na ta (2.3). Hiwon ni béén mu kolé na lé pininim (7.8–13). Kehe icehi ana pwo ni béé upwonimelé na lé pii pie, te tice mwomwon den me e pacihelé. Be lé hegi ni béé apipune agele na lé pii pie, te woélé cehi lépwo ju apostolo, ke lé pii me ta Paulo (pwahamii tii 10—11). E tii a tii ce wo Paulo, beme e pipwopain, ke me e habwii a pipwoééhe

ten ne te lépwo acéihi ne Korénit (2.4; 6.11), me a pipwoééhe te Padué me delé (5.14–15). Nimen me e ne telé ace céiu benaamwon beme lé pininim, ânebuhe a bwo mwojuia ten mwo (13.10).

E tii mwo, beme e pwopune telé, beme lé pajuujuhi nina lé pii ânebun pie, me lé tai mwani me de lépwo acéihi ne Iérusaléma, be pwo a menele nelang (pwahamii tii 8).

Ade ace âne a tii ce?

Lé pii wo lépwona lé tauti Paulo pie, time uce pa ju apostolo, ke time uce e kon a Jenen Iitihi, mu ko ana pa apulie na e mu he ni picani, ke tice niihen. Kehe icehi ana e habwii wo Paulo pie, heme nye ju eabwé te Kériso, ke genye o bo mu he ni picani me ni téé pwohewii Kériso. Ke wâé heme nye hegi anaa, ke me genye cumang ne ha a piuca. Heme nye mu he ni picani jenaa, ke a bwopwonen me nye pipwopweekenye, beme e mu konye a wâé na te junihe ubwo wéden dieli mwo (4.17).

Heme tice niihenye, ke jan ne ko a junuu Padué me e penem konye, ke me e taatéékenye, beme nye pwohewii Iésu. Ke genye o habwii ne konye te ni apulie pwo bwohemwo a junuu Padué me a bwo ubwo na a wâé ten.

E habwii wo Paulo pie, wo lépwona lé tautieng, ke time uce lépwo ju eabwé te Kériso, be lépwo upwonimelé, ke muhi telé me lé picani me den.

E pii mwo pie, heme nye pwo ana ta, ke wâé heme nye pininim ke bitekenye, beme nye pitaatééhi nina nye pwo na time uce wâé. Heme wonaa, ke genye o bo piténede Padué, ke genye

bo pipwoééhe ni apulie, ke o iitihi ke mwomwon ni mulihenye. Kehe icehi ana time uce wonaa a mulihe lépwona lé tauti Paulo.

É ne ha a tii ce, ke wo Paulo, ke e te junihe habwii a pwonimen ko lépwo Korénit. E te junihe pipwoééhelé, ke e te okéé ne kolé mwo ko ni ta na lé pii ne kon. Ke e te junihe okéé ne ko ni apulie na lé pwo me lé pitalupe.

A bwomune a tii 2 Korénit

Pipwobwocu me atabuhi ko a tii *(1.1–11)*
A bwo mu te Paulo me lépwo Korénit *(1.12—7.16)*
Mwomwon ni huô ten ne telé *(1.12—2.17)*
E pipatemehi a piapwo ko a mulip *(3.1–18)*
E pamwoiueng na a Pwooti Wâé, he e mu he ni picani mu ko Kériso *(4.1—6.13)*
A pihuô ten ne kolé *(6.14—7.16)*
A bépicani te lépwo acéihi ne Iérusaléma *(8.1—9.15)*
E pipwopain wo Paulo ne ko lépwona lé tautieng *(10.1—13.10)*
Paulo me lépwo apostolo agele *(11.1–15)*
E mu he ni picani mu ko Kériso *(11.16–33)*
Ana habwii te Paulo *(12.1–10)*
Gia Paulo ne ko lépwo Korénit *(12.11–21)*
Bénebwéne pwooti *(13.1–10)*
Bépinelé *(13.11–13)*

1 Woéo* Paulo, na é pwotii, woéo pa apostolo
te Iésu *Kériso, âcehi ni pihuô te Padué. [Be e
pahedeéo ngen, beme é patemehi a pwooti ten.]
É pwotii lé céiikewé, wogewé a puapulie ten,
na geé mu ha a pwomwo ubwo Korénit, ke me
de mwo ni apulie ten ne ha a province Akaï.
Wogemu me Timoté, pa céiu acéihi béénye. [Ke
e pwobwocu tewé mwo.]

2 Wâé heme e mu kowé a *pipwoééhe tice ja
kon, me a péém na e âbé mu pele Padué henye,
me Padaame Iésu Kériso. Adéikewé!

E pamwoiukenye ne he ni picani

3 Nye pipaunu Padué, Caa te Padaame henye
Iésu Kériso. Be pa Caa tenye mwo na nihe
eânimen denye, ke e te cuwo ko pwo nina
wâé ne konye. Ke weeng Padué, na e mu
te cuwo ko pwopweehi ni pwonimenye, ke e
pamwoiukenye.

4-5 Be e wonaa tenye heme nye mu he ni picani
mu ko Kériso. Ke hemepie te junihe ubwo ni
picani tenye, ke o te junihe ubwo wéden a bwo
pwopweehi ne ni pwonimenye ten ne ko Kériso.
Ke wogenye mwo, ke o jan ne konye me nye uce
pwopweehi ni pwonime ni béén na lé mu he ni
picani.

---

* **1:1** 1.1 Woéo—Grek: Wogemu. Wo Paulo na e pwo a tii, kehe icehi ana e habwii pie te céiu pwonimelu me Timoté na e mu pelen. **1:3** 1.3 Roma 15.5 **1:4-5** 1.5 Psaume 34.20

6 É mu ko anaa, na hemepie é† mu he ni
picani woéo, ke a bwopwonen me é pwopweehi
ni pwonimewé, beme celuimikewé. Be e pam-
woiuéo [wo Padué] beme é pamwoiukewé, heme
geé mu he ni picani pwohewiiéo.
7 Ke é temehi pie, geé cumang [ne he ni
céihi tewé]. Be é he geé mu he ni picani
pwohewiiéo, ke e pwopweehi ni pwonimewé wo
Padué pwohewiiéo.

Lé pwotahinaado ne ko Paulo ne Asia

8 Wâé heme geé temehi, wogewé lépwo bééng,
pie lé te nihe pwotahinaado ne kong ne ha a
province Asia. Ke caa pwocoon ne kong me é
picani ne ko ninaa, ke é caa pwo me é mele.
9 Pwohewiin heme tautiéo, ke pwocuhinaado
tong die ha a mele. Ke heme wonaa, ke a
bwopwonen, beme é nemwo picéihi ne kong, ke
me é pipatupwoéo te Padué, na e pwo me lé
mulie cemwo lépwo amele.
10 E caa te celuimiéo koja a mele, ke e o mwo te
celuimiéo mwo he ni benaamwon ce. Ke é céihi
me ubwo pie, e o mwo te celuimiéo mwo he ce
tan celi mwo e he pwaaden.
11 Ke wogewé, ke geé picani tong, ne he ni
pwopwoiitihi tewé, wogewé me lépwona hiwon
jélé. Ke e téne wo Padué, [ke e celuimiéo] ke e

---

† **1:6** 1.6 É—Grek: Nous. Ati ha a tii ce, ke e pii wo Paulo pie, Geme (nous), beme e te cihe kon mwo. He pwo cemuhi, ke genye tii pie, ***Woéo***beme junihe pwéélang. (E ne he ni *note*, ke geme tii pie: Grek: +Woéo…). He ni béé duaan, ke wieli e cihe kolu me Timoté, ke é he ni béé duaan, ke wieli e cihe kolé me lépwoce béén. **1:8** 1.8 Apostolo 19.23; 1 Korénit 15.32 **1:10** 1.10 2 Timoté 4.18

adéiéo. Ke hiwon ni apulie na lé pwo-olé ten ko ninaa.

a bwo mu ten me lépwo korénit

(Pwahamii tii: 1—7)

Mwomwon ni huô tong ne tewé

12 [Wâé heme geé temehi pie] ati ni naado na é pwo ne éni pwo bwohemwo, ke é pwo ne ha a juuju, ke é mu ha a ju pwonimung‡. Ke te piwien mwo ne ko ni penem dong ne kowé [be te tice ta hen]. Ke e pajuujuéo na a *pwocihe na e âbé mu ha a pwonimung, me é pii ninaa. Be é âcehi a pipwoééhe tice ja kon de Padué, kehe time uce é ne ha a bwo temehinaado te lépwo apulie.

13-14 Be, me é mu pwotii lé céiikewé [ke te tice celi é pineduwohi kowé]. Be nina geé pine, ke te ni juuju. É mu ko anaa, [na o time uce tanim gewé kong] ha ace tan celi e o bo mwojuia mwo hen wo Padaame henye Iésu. Ke geé o pipwodéén kong, pwohewii a pipwodéén dong kowé. Geé caa te temehi anaa, kehe nimung me geé temehi ehi.

Junihe nimung me é â caniêkewé

15 Ânebun, ke é niimihi pie, geé te temehi ehi [a pwonimung]. Ke anaa kuti ali é niimihi ânebun pie me é [okelo ko] âdé caniêkewé, beme e okelo ko adéikewé wo Padué mu kong.

---

‡ **1:12** 1.12 Wieli lé tauti Paulo wo lépwo béén ne Korénit pie, time uce a juuju ali e pii pie, me e bo okelo ko â caniêlé. Ke e tii beme e pipwopain. **1:13-14** 1.14 2 Korénit 5.12; Filipi 2.16

16 Be a céiu, ke a bwo engen dong nge ha a
province Macédoine. Ke a céiu mwo, ke a bwo
mwojuia tong mwo ne *Judé. Ke é niimihi pie,
wieli geé bo picani tong ko a bwo mwojuia tong
ne mwo lang.
17 Weengaa a bwo niimihinaado tong ânebun.
[He é mu ko ade na time é uce mwojuia ne mwo
pelewé?] Wieli geé ko niimihi pie, time é uce
piniimihi ehi? Wieli é pwohewii lépwona lé pii
pie «éa» heme ko «ûhu»?
18 Ûhu! Time é uce wonaa, be e te pajuujuéo
wo Padué. Be hemepie e te cumang, ke woéo
mwo, ke é o te cumang. Ke é hemepie é pii tewé
pie «éa», ke te «éa»§!
19 Geé téne: Wo Kériso Iésu na geme pateme-
hieng dewé, wogeme me Silas me Timoté, ke te
weeng kuti pa *Naî Padué [na e juuju. Be weeng,
ke pa pwooti mu pele Padué] na e pii tenye pie:
«Éa!» Kehe time uce «Meniing…»*.
20 Be e pii pie «éa», beme nye hegi ati ni *adéihi
te Padué li e caa mi pii. Ke te é mu ko Kériso na
nye tai pwoun de Padué, ke genye tai pii ati pie:
«Éa! Amen!»
21 Ke te wo Padué na e pwo me nye cumang ne
he Kériso. Be weeng na e pipégalikenye† [me
nye apulie ten].

1:16 1.16 1 Korénit 16.5–6 § **1:18** 1.18 Grek: Wo Padué, ke e te mu ha a bwo mu ten, beme a pwooti +tong ne tewé ke me time uce «éa» me «ûhu». **1:19** 1.19 Apostolo 18.5 * **1:19** 1.19 Meniing… Grek: «Éa» me «ûhu». **1:20** 1.20 Pii Beetihi 3.14 † **1:21** 1.21 Pipégalikenye—Grek: Oint. Omehi *note* ko Luka 4.18.

22 Ke e caa ne tenye a *Jenen Iitihi he ni
pwonimenye, beme a inen [pie wogenye, ke ni
apulie ten]. Weengaa a bécéiuhe adéihi na e ne
tenye.

A watihen na time é uce âdé

23 É te juuju‡, ke e pajuujuéo mwo wo Padué,
heme é pii tewé pie: Weengi a watihen na time
é uce mwojuia ne mwo pelewé ne Korénit. Be
é hemepie é âdé, ke wieli [é o pii ce pwooti celi
nihe] téé ne kowé. Kehe time uce nimung me é
wonaa.
24 Be time uce nimung me é pihuô
wédenikewé. Be geé caa te cumang ne he
ni céihi tewé, ke nimung me nye pipenem ibu,
beme nye tai pipwodéén.

2

1-3 Hemepie é pipwodéén, ke wogewé mwo, ke
geé pipwodéén. Be te wogewé kuti na geé mu
tee cuwo ko pamwoiuéo, ke wâé heme wonaa*.
Kehe icehi ana heme téé gewé, ke bo wooélé celi
lé bo pwo me é pipwodéén? É mu ko anaa, na
caa time uce nimung me é cihe me ubwo ne kowé
mwo, ko aceli é tooli ne pelewé†. Weengaa kuti
a watihen na é pitaatééhi a bwo niimihinaado
tong.

1:22 1.22 2 Korénit 5.5; Éféso 1.13–14 ‡ **1:23** 1.23 É te juuju—Grek: [É piapwo] ne ko a mulihung. **1:24** 1.24 1 Pétéru 5.3 **2:1-3** 2.1 1 Korénit 4.21 * **2:1-3** 2.1–3 2e phrase—Grek: [Wogewé] na me geé pwo me é pipwodéén. † **2:1-3** 2.1–3 4e phrase—Grek: Anaa kuti na é niimihi pie, o time é uce mwojuia ngemwo pelewé, me é pwo me piwahin gewé.

4 Ke é caa pwotii lé céiikewé‡. Kehe icehi ana
te junihe piwahin a pwonimung, ke é te nihe é,
be é temehi pie, o te nihe téé gewé ko nina é pii§.
Be ana te ju wâé tong cehi, ke me é habwii tewé
pie, nihe ubwo a pwonimung kowé.

Geé pineu pa apulie @ na e pwotahinaado ne kowé

5 Wo pa apulie na e pelewé, pali e pwotahi-
naado ne kong*, ke te nihe ubwo a ta na e pwo
tewé kojaéo. Weengaa a watihen me tai téé
genye. Kehe icehi ana time é uce pé me ubwo
[a ta na e pwo tenye].
6 Be geé caa te tautieng†, [ke geé caa te habwii
ten a ta na e pwo]. Ke caa te jan.
7 Ke é jenaa, ke wâé heme geé pineueng, ke me
geé pipamwoiueng mwo. Be koli e bo patupwo
[a céihi ten] be te nihe ubwo a bwo téé nang.
8 Ke é cuwokowé [beme geé pwo me céiu
a pwonimewé] beme geé habwii ten mwo a
pipwoééhe tewé‡.

2:4 2.4 Apostolo 20.31 ‡ **2:4** 2.4 É caa pwotii lé céiikewé—Tieden a tii naa, kehe time e uce pii a bécéiuhe tii te lépwo Korénit, na e mu ha a Tii Iitihi. § **2:4** 2.4 Be é temehi pie, o nihe téé gewé ko nina é pii—Grek: Time uce a bwopwonen me piwahin gewé. * **2:5** 2.5 Wo pa apulie na e pelewé, ke pali e pwotahinaado ne kong—Grek: Hemepie e pwo me piwahin genye wo pace céiu apulie. † **2:6** 2.6 Geé caa te tautieng—Grek: Lé caa te tautieng na a hiwon kowé. Wieli a bwo tautieng de ni acéihi na lé pimu ibu. ‡ **2:8** 2.8 Habwii ten mwo a pipwoééhe tewé—Wieli a bwopiinen pie, lé hegieng mwo ne ha a pimu ibu telé.

9 Ke é he li é pwo ali tii, ke a bwopwonen me é
alihi [ni pwonimewé] pie, geé te piténedeéo, na
ati he ni naado.
10 Ke é hemepie geé pineu pa apulie naa, ke
woéo mwo, ke é o te pineueng mwo. Ke te a
juuju pie, é caa pineueng, me dewé, ne he nii
Kériso. Ke é niimihi pie, a ta na e pwo tong, ke
time uce nihe ubwo§.
11 Be hemepie nye wonaa, ke o caa te tice
pwaadeni *Caatana me e pihaamikenye. Be nye
caa temehi ehi ni bwomu ten.

Nye piwéden mu ko Iésu Kériso

12 É â Troas, beme é pii beetihi a *Pwooti Wâé
te Kériso. Ke me é tehene ngen, ke é tooli pie, e
caa te pwopweehi a pwaadeniing wo Padué.
13 Kehe icehi ana te nihe pinekepé ne tong ko
pa bééng Tit. Be é ucéieng, ke time e uce tuiebé.
Ke é caa pine lépwo a-mu Troas, ke é mwojuia
mwobé ne éni Macédoine [beme é haneeng].
14 Kehe icehi ana nye pipwo-olé te Padué, be
e caa piwéden wo Kériso. Ke e péékenye* ne
he pwahamii ni apulie ati, pwohewii a mwocoda
ten na e piwéden. Ke nye habwiieng ati ne
he ni piduaan, ke e pwo me nye patemehieng,
pwohewii a ûdenaado na wâé.
15-16 Éa, nye pwohewii a tabe ûde, a âpipati
na e ne te Padué wo Kériso. Ke wo lépwo béén,

---

§ **2:10** 2.10 Dernière phrase—Grek: Hemepie é pineueng ko ace céiu naado. **2:11** 2.11 Luka 22.31 **2:12** 2.12 Apostolo 14.27; 1 Korénit 16.9 **2:13** 2.13 Apostolo 20.1 * **2:14** 2.14 Péékenye—ai Péékeme. Wieli e te picihe kon me lépwo béé apostolo. **2:15-16** 2.16 Luka 2.34; 2 Korénit 3.5–6

na e mwo ko celuimilé mwo, ke lé téne a ûden
na wâé, ke e pébé céiilé *a ju mulip [dieli mwo
ne pelen]. Kehe é ne ko lépwo béén na lé ko
pipatieden ni mulihelé ité kojaeng, ke lé te ju
téne cehi a ûdenaado na ta, na e pébé céiilé a
mele.
Ke he woo celi jan me e pwo a penem naa, [a
penem de lépwo *apostolo? O te tice, kehe te
icehi pa apulie na e picani ten wo Padué].
17 Junihe hiwon lépwona lé pé a pwooti te
Padué, beme lé hane mwani kon, kehe time é uce
pwohewiilé. Be woéo, ke pa apenem de Kériso,
ke é pii a juuju ne he pwahamii Padué. Be weeng
na e pahedeéo.

3

É pipatemehi a piapwo ko a mulip

1 Kona [geé niimihi pie] é pipii dong mwo?
Ûhu! Kona wâé heme é habwii tewé ni tii na
lé cihe kong me wâé? Ai me é pwo me geé tii ni
pwooti ne kong, beme é habwii te ni béé acéihi,
pwohewii ana lé pwo ne ni béé apipune? Ûhu!
Time é uce wonaa, [be geé te temehiéo ehi]!
2 Be a tii tong, ke ana wogewé na caa te tii ne
ha a pwonimung. Ke jan me lé pine ati ne ni
apulie [na lé alihi ni penem dong ne pelewé].
3 Be wo Kériso, ke weeng na e caa tii a tii naa,
ke woéo, ke te ju pa apitéteimipwooti. Ke a
pwooti ha a tii na time uce tii ko bépwotii, kehe

3:1 3.1 Apostolo 18.27; 2 Korénit 5.12 **3:2** 3.2 1 Korénit 9.2
3:3 3.3 Exode 24.12; Jérémie 31.33; Ézékiel 36.26–27

ana tii ko a *Jenen Iitihi te Padué, na e mulip*.
A tii na time uce tii ne pwo ace péi†, kehe e tii ne
he ni pwonime apulie.
4 É cumang [he é pii anaa] é mu ko ana é céihi
me ubwo ne ko Padué, be é mu he Kériso.
5 Ke time é uce niimihi pie, é pipwo cehi a
penem na e ne tong. Be te wo Padué na e pwo
me jan ne kong me é pwo.
6 Ke weeng na e pwo me é pébé a *piapwo ten
na mwo coho [na e pwo me denye, wogenye a
puapulie ten].
A piapwo naa, ke time e uce âbé mu ko ni patén
na tii, kehe ana e âbé mu ko a Jenen Iitihi. Be ni
patén na tii, ke e pwo me nye mele. Kehe icehi
ana a Jenen Iitihi, ke e pwo me nye mulie.

Junihe ubwo a wâé te Padué

7 He li e pébé li patén wo *Moosé li tii ne pwo
li péi, ke lé tuiebé ne ha *a wâé te Padué. Be
te junihe pwomelaa a pwahamii Moosé, ke time
uce jan me lé omeeng wo lépwo *Isaraéla. Kehe
icehi ana time uce bwolihi a pwéélang naa, ke
ni patén, ke e pébé a mele.
8 Ke hemepwo é ne ko ali piapwo‡ li e pébé
na a Jenen Iitihi, [ke e pwo me nye mulie] ke te

---

* **3:3** 3.3 Padué, na e mulip—ai Padué na e ne a mulip. † **3:3** 3.3 Tii ne pwo ace péi—Ni patén de Moosé. Omehi Exode 24.12. E caa te mi patemehi ânebun wo péroféta Iérémia pie, wo Padué ke e o pii a patén na mwo coho ne he ni pwonime ni apulie. Omehi Jérémie 31.33; Ézékiel 11.19; 36.26–27. **3:6** 3.6 Jérémie 31.31; Ioane 6.63; 1 Korénit 11.25 **3:7** 3.7 Exode 34.29 ‡ **3:8** 3.8 Piapwo—Grek: A penem (ministère, service). Te piwien ne he ni niide a tii 9 me 10.

junihe ubwo wéden a wâé naa.
9 Be mepie pwo a wâé na ubwo te ni patén
na lé ne cuhinaado tenye, kehe o bo junihe
ubwo wéden a wâé te a piapwo na e pwo me
mwomwon genye [ne he pwahamii Padué].
10 Éa, a wâé [ko ni patén] ke a naado na te
junihe wahin ne ko jije a wâé [ko a piapwo na
mwo coho].
11 Be mepie caa pwo a wâé ko ana time uce
bwolihi, ke o bo woté ace bwo ubwo na a wâé ko
ana e mu dieli mwo?

Nye alihi a wâé te Padué

12 E pamwoiukenye a piapwo naa, na e pwo
me denye wo Padué§, beme time uce piwâ genye
[me nye pipwoeabwé ten].
13 Ke time nye uce pwohewii Moosé, li e talui
a pwahamiin, he li e cuwo ânebuhe [a puapulie
ten] lépwo Isaraéla. Be o time uce wâé heme lé
alihi a wâé na pwomelaan na e mu kon. Be a
wâé naa, ke caa ko pitieden kojan ânebun.
14 Ke é ne ko lépwo Isaraéla, ke te junihe
capuhi ni pwonimelé, dieli jenaa. Be heme lé
pine, ai me lé téne ni tii ko patén*, tii ko a
piapwo ânebun, ke [time lé uce alihi temehi ni
juuju na e mu hen. Be pwohewiin heme] talui ni
pwahamiilé ko ace mwaanu. Ke time uce [jan me
lé pwii] a mwaanu naa, kehe te icehi, hemepie lé
mu ko Iésu.

3:9 3.9 Deutéronome 27.26; Roma 1.17 § **3:12** 3.12 A piapwo naa, na e pwo me denye wo Padué—Grek: Espérance. **3:13** 3.13 Exode 34.33 * **3:14** 3.14 Ni tii ko patén—Élele Iitihi Ânebun (l'Ancien Testament).

15 Éa, a juuju pie, é dieli jenaa ni, heme lé
mu pine ni tii te Moosé wo lépwo Isaraéla, ke
pwohewiin heme neduwohi kolé ni bwopiinen.
16 Kehe icehi ana hemepie e biteeng nge céii
Padaame wo pace céiu apulie, ke o tupwo a
bétalui na a pwahamiin.
17 Be wo Padaame, ke weeng a Jenen. Ke me
e konye a Jene Padaame, ke e tuwokenye koja
ni naado na lé ciekenye, ke caa te tice celi e
imwikenye.
18 Ke caa tai pwii mu he pwahamiinye a bétalui
nen, beme nye pwohewii a apiocile na pwome-
laan ko a wâé te Padué. Be e pitaatéékenye na
a Jene Padaame, beme nye pwohewiieng, ke me
nye mu ha a wâé na piubwo da.

4

A Pwooti Wâé ke a pwéélang @ ne ha a melepiing

1 E ne tong a penem naa wo Padué, ne ha a
bwo wâé nang. Weengaa a watihen na time uce
pitupwo jo [heme é mu he ni picani].
2 Ke é caa mi piniimihi pie [hemepie é pate-
mehi te ni apulie] ke time é o uce pii ace pwooti
celi gele, ke time é uce neduwohi ace céiu naado.
Ûhu! Time uce wâé tong ni bwomu te ni apulie
na lé wonaa, be lé pwo me tanim genye. Be
é penem ha a juuju. Ke time é uce pibitehi ni
pwooti te Padué; kehe é habwii ehi a juuju, ne
he pwahamii Padué. Ke wo lépwo apulie, ke lé

3:16 3.16 Exode 34.34 **3:17** 3.17 Ioane 8.36; Roma 8.2 **4:2** 4.2 2 Korénit 2.17; 1 Tésalonik 2.5

o temehi ne he ni *pwonimelé [pie time é uce pihaamilé].
3 Be a Pwooti Wâé na é ko patemehi, ke pwéélang, ke jan me lé temehi ati ne ni apulie, kehe te time uce wo lépwona élé ité koja Padué na lé patieden ni mulihelé*.
4 Be e pwo me bwi jélé [wo *Caatana] pa caa te a bwohemwo ce, beme time lé uce alihi a pwéélang ko a Pwooti Wâé, ke me time lé uce céihi ne kon. A pwéélang naa, ke *a wâé te Kériso, na a déme Padué.
5 Be, me é pipune, ke time é uce pipii dong ne tewé, kehe é patemehi Kériso Iésu, Padaame. Ke é mu kon, na woéo, ke é penem dewé.
6 E pii wo Padué ânebun pie: *Wâé heme e tuie a pwéélang ne ha awieme a melepiing.Genèse 1.3* Ke wo Padué naa, ke weeng kuti, na e pwo me e tuie a pwéélang den ne he ni pwonimenye, beme nye temehi pie, a wâé ten, ke e he Iésu Kériso†.

Mang a céihi tong ne he ni picani

7 [A pwéélang na e konye, ke e pwohewii] a naado na nihe ubwo a cuhin. Kehe icehi ana nye pwohewii ni mwotabe pule [na time uce mwoiu]. Ke anaa, ana me lé temehi ne ni apulie, pie time e uce âbé mu konye a junuun ce, na junihe ubwo wéden. Kehe e te âbé mu ko Padué.

---

* **4:3** 4.3 Grek: Caa neduwohi a Pwooti Wâé tong ne ko lépwona lé mele. **4:4** 4.4 Éféso 2.2; Kolosé 1.15; Ébéru 1.3 **4:6** 4.6 Genèse 1.3; Ésaïe 9.1; 2 Korénit 3.18 † **4:6** 4.6 A wâé ten, ke e he Iésu Kériso—Grek: A wâé te Padué ne he pwahamii Kériso. **4:7** 4.7 2 Korénit 5.1

8 É‡ te junihe mu he ni pétaapwo picani me
ni téé, kehe icehi ana time lé uce caaiteéo. Ke
hiwon ni naado na ta na e mu tuie ne kong, kehe
icehi ana é te cumang.
9 Lé te cuwo ko pwo tong nina time uce wâé,
kehe icehi ana time e uce patupwoéo wo Padué.
Ke lé pabetiiéo ne he pule, kehe icehi ana é te
cuwoda mwo.
10-11 Ati he ni tan, ke é te pipwopweeéo ne ko
a mele me de Iésu. Be é teko pé ne ha a éeng a
bwo mele ten: a éeng na e bo mele. Kehe icehi
ana é te pé ne kong mwo a bwo mulie cemwo
ten. Ke lé o alihi anaa ne ni apulie§.
12 Ke hemepie é pipwopweeéo ne ko a mele, ke
a bwopwonen beme e mu kowé *a ju mulip*.
13 Be caa te tii ne he ni *tii iitihi pie: *É céihi ne
ko Padué, ke é mu ko anaa, na é cihe.* *Psaume 116.10*
Ke woéo mwo, ke é céihi, ke é mu ko anaa, na é
pii beetihi a Pwooti Wâé ten.

E pwo me é mulie cemwo

14 Be é temehi pie, wo Padué, ke e pwo me e
mulie cemwo wo Padaame Iésu mu ha amele. Ke
e bo pwo me é mulie mwo, be é mu ko Iésu. Ke

4:8 4.8 2 Korénit 1.8, 7.5 ‡ **4:8** 4.8 É—Grek: Nous (pwohewii gemu, geme, ai genye he pwo cemuhi). Kehe icehi ana wo Paulo, ke e pii ni naado na e tuie ne kon. Piwien he ni niide a tii 8–15. Omehi mwo *note* ko 2 Korénit 1.6. **4:10-11** 4.10 1 Korénit 15.31 **4:10-11** 4.11 Roma 8.36 § **4:10-11** 4.10–11 Ke lé o alihi anaa ne ni apulie—Grek: Beme o habwii a [mulie] naa. * **4:12** 4.12 Grek: Anaa kuti na e penem +kong a mele; ke a mulie, ke e [mu] kowé. **4:13** 4.13 Psaume 116.10 **4:14** 4.14 1 Korénit 6.14

e bo tai péékenye ibu me wogewé, me nye cuwo
he pwahamiin.
15 É ko anaa, na e adéikewé mu ko ni picani na
é mu hen. Ke me wonaa, ke o hiwon ce apulie
celi lé o temehi ni *adéihi ten na e âbé mu ko a
*pipwoééhe tice ja kon den. Ke lé pwo-olé ten,
me pipwoun den, ke lé o pipatemehi ngen a wâé
ten, me a bwo ubwo nang[†].

Time uce bwali ni picani tenye jenaa

16 É mu ko ati [ni adéihi naa] ke o time uce
pitupwo genye. Be mepie e ko mwaale ni éénye
[ke me e â benihi a mele]; ke é ne ko a ju mulip
na e konye, ke e o piubwo nang da.
17 Ke mepie nye mu he ni picani he ni tan ce,
ke time uce ubwo, ke time uce bwali. Be ni
bwopwonen me pipwopweekenye, beme e mu
konye a wâé te Padué. Ke a wâé naa, ke o junihe
ubwo wéden koja ni picani jenaa. Ke e o te mu
pelenye dieli mwo.
18 É mu ko anaa, na nye nemwo pé me junaado
nina nye alihi ko ni naamiinye. Be time lé uce tee
mu me bwolihi. Kehe nye hane ni naado na time
nye uce alihi: ni naado na lé o mu dieli mwo.

5

A éé apulie na mwo coho

---

† **4:15** 4.15 Grek: Be ati ninaa, ke e tuie be me dewé, beme e piân a pipwoééhe tice ja kon. Ke o hiwon nina lé o pipwoun de Padué, ne ha a wâé ten. **4:16** 4.16 Éféso 3.16 **4:17** 4.17 Roma 8.17–18 **4:18** 4.18 Kolosé 1.16

1 He nye mwo ko mulie éni pwo bwohemwo,
ke a éénye, ke pwohewii a mwa mwaanu na o
bo tanahi taabwon ha ace céiu tan. Kehe icehi
ana nye temehi pie, pwo a mwa tenye na e jeda
he *miiden. A mwa naa, ke e te mu dieli mwo, be
a mwa na e bahi wo Padué, kehe time uce aceli
e bahi wo pace apulie. [A mwa naa, ke a éénye
na mwo coho.]
2 É jenaa, ke nye cewé, be te junihe binyi ne
tenye me nye tee ucéihi a éénye* na o bo ne tenye
ne jeda he miiden.
3 [A éé apulie naa, ke e o pwohewii a epwén]
na mepie genye cuwohen, ke o te junihe wâé ne
he pwahamii Padué†. [Be e o ne te a jenenye a
één na mwo coho.]
4 Kehe é he genye mwo ko mulie éni pwo
bwohemwo, ke genye te junihe cewé kuti ko a
bwo cunu genye. Be mepie time uce nimenye
me nye necu a éénye, kehe icehi ana o nihe wâé
tenye me nye taatééhi, beme a éénye na mwo
coho ne he miiden, ke me e taatééhi ni naado na
caa mele na a mulip.
5 Ke te wo Padué na e caa pipwopweekenye ne
ko a mulie naa. Ke e ne tenye a *Jenen Iitihi,
beme pa ânebuhe ni *adéihi na e ne, ke me e
*pajuujuhi mwo pie, genye bo tai hegi mwo ce

5:1 5.1 2 Korénit 4.7 **5:2** 5.2 Roma 8.23 * **5:2** 5.2 Nye tee ucéihi a éénye—Grek: Nimenye me nye cuwohe a mwa naa. Ne he ni niide a tii 2–5, ke e neibuhi lupwo ocine ko a éénye wo Paulo: a mwa mwaanu, me a epwénenye. † **5:3** 5.3 Ke o te junihe wâé ne he pwahamii Padué—Grek O time uce tice mwaanu konye.

béén‡.
6 Ke wâé heme genye te pwo me pi-
wâénimenye!

Nye mulie ha a céihi

Te a juuju pie, he genye mwo tee ko mulie ha
a éénye ne éni pwo bwohemwo, ke mwo time
genye uce téele pimu ibu me Padaame [ne he
miiden].
7 Kehe icehi ana genye mulie ne ha a céihi,
kehe time genye uce âcehi nina genye alihi.
8 Be anaa kuti a watihen me genye te pwo me
piwâénimenye. Be wâé tenye heme genye engen
mu ha a éé apulie ce, beme genye pimu ibu me
Padaame.
9 Ke ana junaado ne tenye, ke me genye hane
me wâé te Padué genye, he genye mwo ko mulie
éni [pwo bwohemwo] ne ha a éé apulie ce, ai
hemepie nye caa engen mu hen.
10 Be genye o tai cuwo he pwahamii Iésu
Kériso, beme e tautikenye. Ke e bo patihi ne
konye ni pétaapwo cuhi ni penem denye na wâé,
ai nina ta, he nye mwo mulie pwo bwohemwo.

É pébé a pwooti ko a péém

11 Nye pipwocilekenye ne ânebuhe Padué, ke
genye nihe paciitieng. Ke é ne kong§, ke é mu
te niimihi anaa. Ke anaa kuti na é mu te pacihe

‡ **5:5** 5.5 2e phrase—A bwopiine ni pwooti grek pie, prémices ke garantie. **5:6** 5.6 Ébéru 11.13–16 **5:8** 5.8 Filipi 1.23 **5:9** 5.9 Kolosé 1.10; 1 Tésalonik 4.1 **5:10** 5.10 Ecclésiaste 12.14

§ **5:11** 5.11 Kong—Grek: Kome. Kehe icehi ana wieli e te picihe kon mwo wo Paulo ne he ni niide a tii 10 die ha a 15. Omehi mwo *note* ko 2 Korénit 1.6.

ni apulie, me lé bitelé ne kon. Be e te temehi a
pwonimung wo Padué. Ke é niimihi pie wogewé,
ke geé te temehiéo mwo.
12 Geé nemwo niimihi pie é te cuwo ko pipii
dong. Ju nimung cehi pie me geé pwo me
piwâénimewé kong. Ke é ne tewé a béhegi nen
de lépwona lé mu pipii delé ne ko ni naado na
nye alihi ko ni naamiinye, kehe time uce é ko
nina e he ni pwonimenye.
13 Wieli [lé o pii pie] pipenem a puning, heme
é ko pii ninaa. Ke hemepie é wonaa, be é penem
me de Padué. Ke mepie é penem ha a pitemang,
[me a bwo temehinaado ten] ke é wonaa beme
geé hegi a pwooti ten*!
14 [Ke é ne ko ati ni naado na é pwo] ke é te
piténedehi a pipwoééhe te Kériso. Be é temehi
pie, te céiu pa apulie, wo Kériso, na e mele me
denye ati. É mu ko anaa, na wogenye, ke genye
caa mele [mu ha a mulihenye ânebun].
15 Ke genye nemwo tee mulie me denye cehi.
Be hemepie e mele wo Kériso, ke e mulie cemwo,
ke me e pwo me genye mulie mwo, ke wâé heme
nye mulie me den.

A péém na e pwaadeniin bé wo Kériso

16 É mu ko anaa, na caa time é uce ali ni apulie
pwohewii a bwo alilé† te lépwona time lé uce
temehi Padué. Ânebun, ke é‡ mu wonaa a bwo

---

* **5:13** 5.13 Beme geé hegi a pwooti ten—Grek: Me dewé. **5:15** 5.15 Roma 14.7–8 † **5:16** 5.16 Pwohewii a bwo alilé… Grek: Ha a éé apulie. ‡ **5:16** 5.16 É—ai Genye, ai Geme. Omehi *note* ko 2 Korénit 1.6.

ali Kériso, kehe icehi ana é jenaa ni, ke caa time
é uce wonaa.
17 Be mepie e mu ko Kériso wo pace céiu
apulie, ke [wo Padué, ke e] ne kon a mulip na
mwo coho. Ke caa tieden ni naado ânebun. Ke
mwo coho ati ni naado.
18-19 Be wo Padué, ke e caa ne a péém ne
ha awiemenye me weeng, na e pwaadeniin bé
wo Kériso. Ke e pineuhi ni ta pwo tenye. Be
te *a bwo niimihinaado ten, he e nebé Kériso
ne pelenye lépwo apulie§. Ke weengaa kuti a
penem dong, beme é pébé céii ni apulie a pwooti
ko a péém naa
20 ne he nii Kériso. Ke wogewé, ke e todekewé
wo Padué, beme e mu kowé a péém naa, ne ha
awiemewé me weeng.
Ke é wâgo kowé, ne he nii Kériso, beme geé
ténedehi a pwooti naa*.
21 Be wâé te Padué heme mwomwon genye ne
he pwahamiin, mu ko Kériso. Pana te tice ta pwo
ten, kehe icehi ana e ne huîin ati ni ta pwo tenye
wo Padué, beme e ne konye ati a mwomwon me
a wâé te Kériso!

6

Hegi a pipwoééhe ten jenaa!

5:17 5.17 Roma 8.1; Galat 6.15 **5:18-19** 5.18–19 Roma 5.10, 3.23–25 § **5:18-19** 5.18–19 3e phrase—Grek: Ati ninaa, ke e âbé mu ko Padué…ke e mu ko Kériso, beme e wonaa te ni apulie. * **5:20** 5.20 Grek: +Woéo pa apipépwooti ne he nii Kériso, be e paténekewé kong wo Padué. É mu ko anaa kuti, na é tee cuwokowé ne he nii Kériso pie, me geé pwo a péém me Padué. **5:21** 5.21 Ébéru 4.15

1 Woéo, ke gemu penem ibu me Padué*. Ke
é ko anaa, na é wâgo kowé pie, me geé nemwo
pwohauli ko ni âpipati na e ne tewé wo Padué
ne ha a *pipwoééhe tice ja kon den.
2 Be e caa te pii pie:
Ha a benaamwon na é o pipégali,
ke é o téneko.
Ke é o picani tem
ha a tan na é pacuwohi.
Ke é o celuimiko
ha a tan na bo wâé tong.

Ésaïe 49.8

Ke geé téne, be e caa tuie a tan naa! Be caa é
jenaa, na e celuimikenye wo Padué!

Ni picani te Paulo mu ko Kériso

3 Time uce nimung me é pwotahinaado ne ko
ni apulie ko ni bwomu tong, be me wonaa, ke me
time lé uce pii me ta a penem dong.
4-5 Ûhu! É te habwii ati ne he ni naado pie
woéo pa ju eabwé te Padué. Ke é mu ko anaa,
na é te cumang me é te pé me dong ni naado na
ta na hiwon na e tooéo: ni picani, ni mwaale, ni
menele, me ni bwo mwotiéo. Be lé ahiéo, ke lé
tahiéo ne he karépu. Ke é mu cela mu ha awieme
ni apulie na lé okéé ne kong. Kehe é te mwoiu
ko penem, dieli â tice niihung.

---

* **6:1** 6.1 1re phrase—Grek: Wogeme, ke geme penem ibu me Padué. Wieli me e te picihe mwo kon wo Paulo. Kehe icehi ana meniing pie e cihe kolé me lépwo apostolo béén. Ke piwien mwo he ni niide a tii 1–13. Omehi a *note* 2 Korénit 1.6. **6:2** 6.2 Ésaïe 49.8 **6:4-5** 6.5 2 Korénit 11.23–27

É picani ke é te penem

6-7 Ke é ati ne he ninaa, ke é te cuwo ko
habwii pie woéo pa ju eabwé te Padué, ko a bwo
pipwoiipi, ko a bwo temehinaado tong, ke a bwo
cumang ne he ni picani tong. Ke é te cuwo ko
picani te ni apulie, ke é pipwoééhelé mu ha a ju
pwonimung. Ke é te cuwo ko penem ko a junuu a
*Jenen Iitihi te Padué. Be é te cuwo ko patemehi
ngen a pwooti ten, a pwooti na juuju. Ke ni
bwomu tong naa na mwomwon, ke pwohewii ni
pihe pa me bépipwopaing, ke me é pwo me e
piân a Pwooti Wâé.

8 [He é penem me de Padaame, ke time é uce
pipéce ne ko nina lé niimihi wo lépwo apulie.]
Be lé pii nina wâé ne kong wo lépwo béén; ke
lé pii nina ta ne kong wo lépwo béén mwo. Ke
lé picediéo wo lépwo béén; ke lé pihooniéo wo
lépwo béén. Ke lé pii pie, woéo ke pa agele wo
lépwo béén; kehe icehi ana é pii a juuju.

9 Ke lé pii wo lépwo béén pie, time lé uce
temehiéo. Kehe icehi ana [nihe hiwon nina lé]
temehiéo ehi†. Ke junihe ubwo ni cuhinaado
tong, ke é caa pwo me é mele‡. Kehe icehi ana é
mwo teko mulie.

10 Éa, é te nihe mu he ni picani, kehe icehi ana
é te pipwodéén. Be mepie tice wâé tong ne éni
pwo bwohemwo, kehe hiwon ni wâé na é ne he
ni pwonime ni apulie. Ke mepie te tice dong,
kehe a juuju pie, ni naado ati, ke ni dong.

6:6-7 6.6 1 Timoté 4.12 **6:9** 6.9 2 Korénit 4.10 † **6:9** 6.9 2e phrase—ai Wo Padué ke e te temehiéo ehi. ‡ **6:9** 6.9 3e phrase—Grek: [Lé niimihi pie é] caa mele.

11 Wogewé lépwo bééng Korénit, é tehi ne tewé
jenaa a pwonimung. Ke te tice celi é neduwohi
kowé mu ha ati nina é pii tewé.
12 Be junihe ubwo a pwonimung kowé. Ke
[mepie pwo aceli piehadeniinye, ke wieli] time
geé uce piwâééo mu he ni ju pwonimewé.
13 É pacihekewé jenaa, pwohewiin heme te
lépwo ju naîng. Ke wogewé, ke wâé heme geé
pipwohewiiéo, ke me geé hegiéo ehi ne he ni ju
pwonimewé!

Geé engen koja lépwona lé pwo nina ta

14 Geé nemwo junihe pipabéé§ lépwona time
lé uce céihi ne ko Padué [ke lé tee pwo nina ta].
Be time uce jan me geé mulie ha a mulihelé. Be
woté? Te jan me lu pimu ibu a wâé me a ta? Te
jan me lu pimu ibu a pwéélang me a melepiing?
15 Te jan me lu pimu ibu wo Kériso me
Caatana? Te jan me te céiu ace bwo alihi nen
de paceli e céihi ne ko Padué, me paceli time e
uce céihi?
16 Ade aceli piwien ne ko ni déme duéé†, me a
*mwaiitihi te Padué? Ûhu! Be wogenye, ke nye
mwaiitihi te Padué, na e mulie. Be e caa te pii
pie:
É mu pele a puapulie ce,

6:13 6.13 1 Korénit 4.14 **6:14** 6.14 Éféso 5.11 § **6:14** 6.14 Geé nemwo junihe pipabéé—A bwopiinen pie, me nye nemwo pamwoiulé me piengen ibu ne he ni bwomu telé na time uce wâé. * **6:15** 6.15 Caatana—Grek: Bélial, a céiu nii Caatana. **6:16** 6.16 Lévitique 26.12; 1 Korénit 3.16 † **6:16** 6.16 Déme duéé—Idole. Omehi Démenaado ne ha a Niinaado (Vocabulaire) ha anebwén ko a tii.

ke gemu piengen ibu.
É bo Dué hen.
Ke bo pa puapulie tong.

Lévitique 26.12; Ézékiel 37.27

17 Ke e pii mwo wo Padaame Padué pie:
Geé engen kojalé.
Geé nemwo mu pelelé.
Geé necu ni bwomu telé na ta.
Ke é o bo hegikewé.

Ésaïe 52.11

18 *É bo Caa tewé,*
ke geé bo naîng‡, aiu me toomwo.
Woéo Padué na pwojunuung
ne ko ati ni naado.

2 Samuel 7.14

7

1 [Wo Padué, ke e] pii ni naado naa, wogewé lépwo ju béeng, be me denye [wogenye ni naîn]. É mu ko anaa, na wâé heme nye pimu ité koja ni naado na e pwo me ta a éénye me a pwonimenye. Wâé heme nye pétaabwon a ta mu he ni mulihenye, ke me nye paciitieng.

Piwâénimung kowé lépwo Korénit

6:17 6.17 Ésaïe 52.11; Pii Beetihi 18.4 **6:18** 6.18 2 Samuel 7.14; Jérémie 31.9 ‡ **6:18** 6.18 Geé bo naîng—A pwooti li e mi pii wo Padué ne ko pa Mesia. Omehi 2 Samuel 7.14 ke Ébéru 1.5. Kehe icehi ana wo Paulo, ke e pineibuhi a pwooti naa me a pwooti na e pé mu ha a Ésaïe 43.6–7 lépwo naîng aiu me toomwo, beme e habwii pie wogenye ati na genye céihi ne ko Iésu pa Mesia, ke genye caa tai ni naî Padué, ke etenye ati ni adéihi te ni ju naîn.

2 Geé ne ace ahiéo ne he ni pwonimewé. Be
time é uce téele pipwohuô te pace céiu bééwé.
Ke time é uce téele pwo me e biteeng wo pace
céiu mu ha a céihi ten. Ke time é mu uce
getikewé, beme é bo pé ace céiu naado kojakewé.

3 Hemepie é pii anaa, ke time uce a bwopwo-
nen me é tautikewé. Be a juuju ana é caa pii
pie, geé mu ha a pwonimung. Ke o te wonaa,
hemepie nye mwo teko mulie, ai hemepie nye
caa mele.
4 É céihi ne kowé, be te junihe wâé tong a
mulihewé, ke é te junihe pipii dewé [ko a céihi
tewé]. Be geé te junihe pamwoiuéo ne ha ati ni
picani na é mu hen. É mu ko anaa, na é te junihe
pipwodéén.

5 [É mwojuia ne mwo ko ali é pii.] He li é
tuie ne ha a province Macédoine, ke time é uce
mwaale. Be hiwon ni jié me ni dan ânebuhung*.
Be é pwomwo, ke é too lépwona lé cubwoniéo.
Ke é ne ha a pwonimung, ke te junihe mwotiéo.

6 Kehe icehi ana wo Padué, ke e te junihe
pamwoiu pa apulie na tice niihen. Ke e te
pamwoiuéo, be e nebé céiiéo Tit.
7 Ke é te junihe pipwodéén he e tehenebé
pelong, ke é he é téne pie geé te junihe pam-
woiueng. Ke e pii mwo pie, te junihe nimewé
me geé aliéo, [ke geé teko ucéiéo]. Ke te junihe
piwahin gewé [ko ni naado na lé pii ne kong ne

7:5 7.5 2 Korénit 2.13 * **7:5** 7.5 3e phrase—Grek: +É mu he ni picani ati ne he ni bwomunen.

pelewé]†. Ke e pwojepule tong ko ni pwonimewé kong, be te junihe nimewé me geé pwopaing. Anaa kuti a pipwodéén dong.

É pipwodéén be geé bitekewé

8 Lépwo bééng, é temehi pie piwahin gewé ko ali céiu tii tong‡ ha a cuwo benaamwon. Ke woéo mwo, ke piwahin jo, kehe icehi ana é jenaa, ke time é bo uce niimihi mwo.
9 Kehe é pipwodéén; ke time uce é mu ko a bwo piwahin gewé, kehe é mu ko ana geé caa pininim, ke geé bitekewé mwo. Be a naado na te junihe wâé te Padué. Ke é alihi pie, time uce pwotahinaado ne kowé [ali é tii].
10 Be time nye bo uce tee niimihi mwo a piwahin na e ne tenye wo Padué. Be e ne, beme nye pininim, ke me nye taatééhi ni mulihenye. Ke a piwahin naa, ke e pébé a bwo celuimikenye. Kehe icehi ana hemepie piwahin genye, ke me time nye uce bitekenye, ke a naado na ta§. Be hemepie wonaa, ke nye â benihi a mele dieli mwo na e éité koja Padué.
11 Lépwo bééng, geé cuwoteeke alihi ana e pwo wo Padué me dewé ko a bwo piwahin gewé. Weengi: Geé habwii pie, geé cuwo ité koja pana e

---

† **7:7** 7.7 Ni naado na lé pii ne kong ne pelewé—E te junihe pipii Paulo wo pa céiu béé lépwo Korénit. Omehi 2 Korénit 10.7. **7:8** 7.8 2 Korénit 2.4 ‡ **7:8** 7.8 Ali céiu tii tong—A tii li e pwo, beme e cihe me mwoiu ne kolé. Time e uce pii a bécéiuhe tii te lépwo Korénit na e mu ha a Tii Iitihi. Omehi mwo 2 Korénit 2.1–3. **7:10** 7.10 Mataio 27.3–5; Ébéru 12.16–17 § **7:10** 7.10 4e phrase—Grek: A piwahin na e âbé mu ko a bwohemwo.

pii me ta jo*! A céiu: Ke geé okéé ne kon! A céiu:
Ke nimewé me geé pwocuhinaado ten! A céiu:
Ke mwotikewé [be koli geé bo pwo ace naado
celi time uce wâé]! A céiu: Ke junihe nimewé me
geé aliéo [beme geé pwopweehi a pwonimung].
A céiu: Ke geé habwii pie time uce wogewé na
geé pwo nina ta ha a benaamwon naa.
12 He li é tii a tii naa, ke time uce a bwopwonen
me é tauti paceli e pwo celi ta, ai me é pwopai
pace céiu apulie†. Kehe nimung me e bo habwii
tewé wo Padué pie, é teko mu he ni pwonimewé.
Be geé pipwopaing.
13 Be anaa kuti ana e pamwoiuéo.

É pipwodéén ko Tit

A céiu mwo, wogewé lépwo béeng: É te junihe
pipwodéén, be geé pwo me e pipwodéén wo Tit.
Be geé [tai hegieng ehi] ke geé pwopweehi ne
kon, me wâé a pwonimen.
14 Be é cihe ten ehi kowé. Ke time geé uce
pwo me é pitaatééhi ni bwo niimihinaado tong
ne kowé‡. Be ana é pii ten, ke a pwooti na juuju,
pwohewii ali é mu te cuwo ko pii tewé.
15 É ne ko Tit, ke te junihe eânimen dewé. Be
e pii pie, geé hegieng ne ha a pipwoun, ke geé
te nihe piténedeeng. Weengaa a watihen me
piubwo a pipwoééhe ten me dewé.
16 É te junihe pipwodéén, be é céihi ne kowé
ne he ni naado ati.

---

* **7:11** 7.11 2e phrase—Grek: Geé pipwopaiwé. † **7:12** 7.12 Pace céiu apulie—A bwopiinen pie weeng, Paulo. ‡ **7:14** 7.14 2e phrase—Grek: Ke time uce tanim go.

a bépicani te lépwo acéihi @ ne iérusaléma

8

(Pwahamii tii: 8—9)

Lé nihe ne mwani wo lépwo Macédoine

1 Lépwo bééng ne he Kériso, wâé heme geé
temehi a penem na e pwo wo Padué mu ko a
*pipwoééhe tice ja kon den, ne hadenii ni acéihi
ne ha a province Macédoine*.
2 Be lé te junihe mu he ni picani, be te tice delé,
kehe icehi ana lé te mu ha a pipwodéén. Ke lé
ne ni delé me ju piticenaado ne kon.
3 Ke é *pajuujuhi pie, lé te ne nina e teko mu
pelelé. Ke lé te ne mwo nina piwéden, kehe te
tice apulie celi lé cuwokolé me lé ne.
4 Be te woélé na lé cuwokong, beme lé ne ce
bépicani me de lépwo acéihi ne *Iérusaléma.
5 Ke nina lé ne, ke te junihe wéden koja nina é
ucéihi mu kolé. Be lé te pinelé ati te Padaame, ke
é alecehen, ke lé pinelé tong, beme lé piténedehi
ana nime Padué kon.
6 [É ne ko li bépicani] ke te wo Tit na e tabuhi a
penem naa. Ke weeng na e pamwoiukewé mwo,
me geé pé ce âneule tewé kon. É mu ko anaa, na
é pii ten pie, wâé heme e pamwoiukewé mwo,
beme geé panebwénihi ni âniimihinaado tewé.

8:1 8.1 Roma 15.26; 2 Korénit 9.1–2

* **8:1** 8.1 Ni acéihi ne…Macédoine—Ni puco te ni acéihi na e tabuhi wo Paulo ne he lupwo pwomwo ubwo Filipi me Tésalonik, wieli é ne mwo Béré. Omehi Apostolo pwahamii tii 16—17.

7 Be [wo Padué, ke e] caa te ne tewé ni muko
wâé na hiwon: a céihi, ke a bwo cihe, me a bwo
temehi nen, me a niihewé, me a pipwoééhe. Ke
geé te ûmiê; ke te junihe ubwo a pipwoééhe tewé
ne kong†. Ke wâé mwo heme geé te pati mwo
lépwo béén, ke me geé ne me piticenaado ne kon.
8 Hemepie é pii anaa, ke time é uce cuwokowé.
Kehe é te ju pii tewé pie: Ni béé *puco te
ni acéihi, ke te pepule jélé, me lé pipati ha a
pipwodéén. Ke é ne tewé a bwomunen naa,
beme habwii pie a pipwoééhe tewé, ke te a juuju.
9 Be geé te temehi pie, e te neeng ati tewé wo
Padaame henye Iésu Kériso mu ko a pipwoééhe
tice ja kon. Be te junihe hiwon ni wâé ten [ne
jeda he miiden]. Ke e ne ati, beme dewé ni wâé
na hiwon [ne pele Padué].

Geé ne âcehi nina e mu pelewé

10-11 É ha ali jo li, ke te wogewé li geé mi pini-
imihi pie me geé picani [te lépwo Iérusaléma].
Be wonaa a bwo niimihinaado tewé ne kon,
ke geé téetihi, ke geé pwo. Ke weengi a bwo
niimihinaado tong: Wâé heme geé epin ko
panebwénihi ana geé caa tabuhi, âcehi nina e
pelewé.
12 Be hemepie nye ne mu he ni ju pwonimenye,
ke o wâé te Padué nina nye ne. [Te piwien,
hemepie ubwo, ai wahin.] Be time e uce ilehi
kojakenye aceli teko tieden pelenye.

8:7 8.7 1 Korénit 16.1–2 † **8:7** 8.7 Junihe ubwo a pipwoééhe tewé ne kong—Ni béé tii iitihi he pwo grek, ke lé pii pie: Junihe ubwo a pipwoééhe tong me dewé. **8:9** 8.9 Mataio 8.20; Filipi 2.6–7 **8:12** 8.12 Maréko 12.43–44

13 Time é uce pii pie, me geé pwo me téé ni
mulihewé, beme pwia ni mulihe lépwo béén!
Wâé heme pwo ce dewé, ke me pwo mwo ce delé.
14 Be é jenaa, ke te nihe hiwon ni dewé, kehe
woélé, ke te tice delé. Ke wâé heme geé picani
telé, be mepie o bo tice dewé ha ace céiu tan, ke
o bo woélé na lé bo picani tewé. Ke é ha a tan
naa, ke o bo tai pwo dewé.
15 Be caa te tii ne he ni tii iitihi pie: *Wo pana
nihe pitii âdaanu, ke o te tice celi piwéden. Ke
wo pana te ju mehin ni âdaanu ten, ke o time uce
menen.* *Exode 16.18*

E cile ni âpipati wo Tit

16 É pwo-olé te Padué, be e ne he pwonime Tit
a pipwoééhe me dewé, pwohewii a pipwoééhe
tong me dewé. Be te junihe nimen me e picani
tewé.
17 É he é pii ten pie me e âdé caniêkewé, ke e
hegi ne ha a pipwodéén, be te junihe wâé ten.
18 Ke é o caa neeng lé, me pa céiu acéihi béén.
Wo panaa, ke pa apulie na lé te nihe picedieng
ati ne ni puco te ni acéihi mu ko a penem den ko
a bwo pii beetihi a Pwooti Wâé.
19 Ke lé caa pipégalieng, beme e bo âcéing
[ne Iérusaléma] hemepie é pé ngen li âpati.
Ke weengaa a bwo pipwoeabwé tong me de
Padaame beme é pipwoun den. Ke weengaa
mwo a bwo habwii na a ju pwonimung.
20 Nihe ubwo a mwani naa [be lé ne me tice
ja kon]. Ke é te pipwocile, be koli lé bo pipé ne
kong wo lépwo béén, hemepie é picile tahi.

8:15 8.15 Exode 16.18

21 Be é hane ana wâé te Padué, ke ni apulie
mwo.
22 Mepwo é ne ko pa céiu béénng na é neeng
lé me lupwoje, ke te junihe pa apicani tenye [ke
pa apiténedehi]. Ke é te nihe céihi ne kon. Ke
weeng, ke e te junihe céihi ne kowé, ke te nihe
wâé ten, me e picani tenye ati.
23 Ke é ne ko Tit, ke pa béénng ko penem me
dewé. Ke wo lupwo alo, ke ni puco te ni acéihi na
lé nelu lé, ke lé tai penem me lé pipaunu Kériso.
24 Ke [geé hegilé ehi, ke] geé habwii telé a
pipwoééhe tewé, be é caa cihe me wâé ne kowé
te ni acéihi. Ke wâé heme lé alihi ace a juuju
kon.

9

É te nihe pii me wâé gewé

1 É te ju pwotii lé céiikewé ko ni âpipati me de
lépwo acéihi ne *Iérusaléma,
2 be é te temehi ni pwonimewé, ke é caa pipate-
mehi a bwo wâé gewé ne te lépwo Macédoine.
Be é pii telé pie, wogewé, lépwo acéihi mu ha a
province Akaï, ke geé caa mi pipwopweekewé,
ke geé caa tabuhi ne ni bépicani tewé ha ali jo
li. Ke hiwon mu kolé na te nihe pipamwoiulé,
beme lé pipwohewiikewé.
3 Kehe icehi ana é ne lé céiikewé lépwo béénng
na cié jélé naa, [beme lé picani tewé, beme geé
tai ati ni âpati tewé ânebuhe a bwo âdé tong
pelewé]. Be é caa pii te lépwo béén pie, geé

8:24 8.24 2 Korénit 7.13–14 **9:1** 9.1 2 Korénit 8.1–7

caa pipwopweekewé. Ke time uce wâé heme piticenaado ne ko a bwo piikewé tong me wâé.
4 Be é bo âdé ne pelewé me lépwo béé Macédoine. Ke mepie lé alihi pie time geé uce téele pipwopweekewé, ke o tanim jo, ke o te junihe tanim gewé mwo.
5 Weengaa kuti, ana é mi ne lé lépwoli bééng ko penem, [li cié jélé] beme lé mi alihi li âpipati tewé, li geé caa mi pipwopweehi. [Ke mepie geme âdé me lépwo béé Macédoine] ke lé o alihi pie, ni âpipati tewé, ke te âbé mu he ni ju pwonimewé, kehe time uce é mu kong.

Ne, ne ha a pipwodéén

6 Weengaa ana é ko pwo beme é pii tewé: Pana te ju wahin ni apwoamu ten, ke o time uce hiwon ni âdaanu ten. Ke wo pana nihe ubwo ni apwoamu ten, ke o nihe hiwon ni âdaanu ten.
7 Wâé heme nye ne, mu he ni ju pwonimenye, be time nye uce piwâgo konye. Be wâé te Padué pana e ne, ne ha a pipwodéén.
8 Ke e bo ne tewé ni pétaapwo wâé ten, ke e ne me pitice ja kon. Ke e o te pwo ne tewé mwo ati ni naado na o te jan ne ko a mulihewé, ke e o ne tewé me piwéden, beme ni âpipati tewé me de ni béén*.
9 Be caa te tii ne he ni tii iitihi a pwooti ce [ko pa apulie, na e paciiti Padué]:
E ne me tice ja kon,
te lépwona tice delé.

9:6 9.6 Proverbes 11.24–25 * **9:8** 9.8 Beme ni âpipati tewé me de ni béén—Grek: Ne ko ni penem na wâé. **9:9** 9.9 Psaume 112.9

Junihe ubwo ni âpipati ten,
pwohewii ni âdaanu na hiwon.
A bwo wâé nang, ke é dieli mwo.

Psaume 112.9

O bo adéikewé

10 Wo Padué na e ne ni wiinaado† tenye. Be e
ne ni âdaanu na nye cemi, ke e pwo me cim. Ke,
me nye ne, ke e bo pwo me hiwon ni acehi ni
penem denye na wâé.

11 Éa, e bo ne tewé, me piticenaado ne kon,
ni pétaapwo naado na wâé. Ke geé bo ne
ce de lépwo béén. Ke o hiwon ce acéihi [mu
Iérusaléma] celi lé bo pwo-olé te Padué mu ko
ni âpipati tewé, na geme bo pé nge céiilé.
12 Weengaa kuti a bwopwonen me geé
pipenem delé. Be geé ne telé ana tieden kojalé.

Ke geé pamwoiulé, beme lé nihe pwo-olé te
Padué.
13 Ke geé habwii a bwo piténedehi nen dewé
a Pwooti Wâé te Kériso. Be geé patihi nina pwo
ne tewé te lépwo acéihi ne Iérusaléma, me ati
lépwo béén mwo.

Éa, lé o alihi mwo pie, nihe pwonaado ne ko a
bwo penem dewé me delé. Ke lé o pipwoun de
Padué kon, ke lé o pwo-olé ten
14 ko a wâé ten na nihe ubwo, na e caa ne tewé
me tice ja kon. Ke lé o te nihe pwoiitihi ten me
dewé, be junihe eânimelé tewé.

9:10 9.10 Ésaïe 55.10 † **9:10** 9.10 Wiinaado—Grek: Pwoloa.
9:11 9.11 2 Korénit 1.11, 4.15

15 Wâé heme nye pwoun de Padué ko pa
âpipati ten‡ na pieda, ke e piwéden, na pwocoon
me nye pii!

e pipwopain wo paulo

10

(Pwahamii tii: 10—12)

1 Pwo lépwo béén [mu kowé] na lé pii pie: «Wo
Paulo, ke te junihe pwo niihen ne he ni tii ten*,
kehe te ju tice niihen, me e mu pelenye!» Kehe
é jenaa, ke woéo Paulo, ke é pwo me piwahin
jo, ko a piwahin me a bwo bwala Kériso, beme
é mwo ilekewé [pie me geé mwo te ju pwo me
tabemiéo].
2 Lépwoli! Geé téne, be koli é bo uce cihe me
téé, hemepie é tuie lé pelewé! Be lé niimihi pie
a mulihung, ke time uce pi-ité koja lépwo apulie
na time lé uce temehi Padué†. [Lé pipwocile, be
lé bo temehi ehi pie] woéo, ke pa apulie ten, ke
pwo a junuun ne kong.
3-4 Hemepie woéo‡, ke te pa apulie pwo
bwohemwo, kehe icehi ana time é uce pwohewii
lépwo béén. [Be é penem me de Padué.] Ke
ni pihe pa na etong, ke time uce ni pihe pa te

---

‡ **9:15** 9.15 Pa âpipati ten—Wo Iésu Kériso, ai a bwo pine ibu lépwo Juif me lépwona time uce lépwo Juif. Weengi a ânen: Wo Padué, ke e pineeng me pa âpati, ke é heme lé ne ni âpati telé me piticenaado ne kon wo lépwo apulie, ke lé wonaa mu ko Padué. **10:1** 10.1 1 Korénit 2.3 * **10:1** 10.1 Ne he ni tii ten—Grek: He mwo woéo ité. **10:2** 10.2 1 Korénit 4.21 † **10:2** 10.2 A mulihung, ke time uce pi-ité… Grek: É âcehi a éé apulie. **10:3-4** 10.4 Éféso 6.13–17 ‡ **10:3-4** 10.3–4 Woéo—ai Wogenye. Omehi mwo *note* ko 2 Korénit 1.6.

ni apulie. Be a niihelé, ke e âbé mu ko Padué,
beme e tanahi a mwogu [te *Caatana] ke ni
âniimihinaado na gele
5 te lépwo acibehede, ni âniimihinaado na
capuhi bwonilé, beme lé nemwo temehi Padué.
Ke é pwopa, hane me taatééhi ni pwonime
apulie, beme lé piténede Kériso.
6 Hiwon lépwona lé mu pelewé na lé caa
piténede Kériso. Kehe icehi ana te hiwon mwo
lépwona te muhi telé me lé piténedeeng. Ke wo
lépwonaa, ke é o caa tabuhi pwocuhinaado telé§.

Caa ne tong a pihuô ne kowé

7 Wâé heme geé alihi ehi ni naado! Pwo pa
céiu apulie* pelewé, na e [pipiiéo, ke e te nihe
pipii den. E] pii pie, pa apulie te Kériso, [ke caa
te wâé] kehe icehi ana wâé heme e niimihi pie,
woéo mwo, ke te pa céiu apulie te Kériso!
8 Ke woéo, ke e pelong a pihuô ne kowé, na e
âbé mu ko Padaame.
Woté? Wieli [geé ko niimihi pie] é te junihe
pipii dong ko anaa? Kehe icehi ana time uce
tanim jo ko a pihuô naa, be a bwopwonen, me é
picani tewé, ke me é pamwoiukewé. Kehe time
uce a bwopwonen me é pwo me ta ne kowé.
9 Ke geé nemwo niimihi pie é hane me é pwo
me mwotikewé ko ni tii tong.

---

§ **10:6** 10.6 Grek: +É pipwopweeéo beme é pwocuhinaado te ati nina time lé uce piténedehi, me hején a bwo piténedehi nen dewé. * **10:7** 10.7 Pwo pace céiu apulie—ai Pwo lépwo apulie. Wieli e cihe wo Paulo ne he ni niide a tii 7–11 ko pa apulie na te céiu nang na e pacémunihi a gele. Grek: Hemepie pwo pace céiu apulie… **10:8** 10.8 2 Korénit 13.10

10 Ke é ne ko pa apulie naa, ke e pii pie: «Te
junihe mwoiu ni tii te Paulo, kehe icehi ana me
e mu hadeniinye, ke pwohewii ni pioti, be time
e uce temehi pii ni pwooti.»
11 Wo paceli e wonaa a bwo cihe ten, ke wâé
heme e temehi ehi pie: Te tice aceli é tii ne he ni
tii tong celi time é uce pii tewé gaale!

É te ju pii cehi ni penem de Padué

12 Lé niimihi wo lépwo apulie na wonaa jélé
pie, te nihe pwonaado ne kolé. Kona lé niimihi
pie piticenaado ne kong†? Te tice celi lé temehi,
be lé te pipii jahi ne kolé mwo, [ke time lé uce
omehi a mulihe lépwona pwonaado ne kolé].
13 Ke lé pipii delé‡ nge he ni naado na hiwon,
he na te tice pihuô telé nelang.

Kehe woéo, ke o time é uce wonaa, be é te
ju pipii dong cehi ko a penem na e ne tong wo
Padué§. Ke e caa nekewé tong, beme é penem ha
awiemewé.
14 Ke te pwo a pihuô tong me é pii anaa*. Be
woéo, ke pali é mi pé lé céiikewé a Pwooti Wâé
te Kériso.
15 Ke wogewé, ke ni apwoamu tong, ke time é
uce pipii dong ko ace apwoamu celi e te penem

---

† **10:12** 10.12 2e phrase—Grek: +Time é uce pwo me piwiekeme me woélé. **10:13** 10.13 Roma 12.3 ‡ **10:13** 10.13 Lé pipii delé—Grek: +Time é uce pipii dong. § **10:13** 10.13 2e phrase—Grek: +É pé me a béja tong a picé na e ne wo Padué [ne ko a penem dong]. * **10:14** 10.14 1^{r}e phrase—Grek: Ke time é uce piâ ité koja a picé, pwohewii ana time é uce tuie lé pelewé.

hen wo pace céiu. Ke é niimihi pie, geé o
picediéo†, hemepie piubwo da a céihi tewé.
16 Ke é mulang, ke é bo â patemehi a Pwooti
Wâé ne he ni duaan na e éité kojakewé. Ke o te
tice ace bwopwonen, me lé pipé ne kong pie, é te
ju penem cehi he ni apwoamu te pace céiu.
17 *Wo pana nimen me e pipii den, ke wâé heme*
e pipii den ne he Padaame. *Jérémie 9.23*
18 Wooélé paceli pwonaado ne kon? Time uce
paceli e ju pipii den cehi! Kehe te wo pana e pii
wo Padaame pie, pwonaado ne kon.

11

Paulo me lépwo apostolo agele

1 Wieli geé ko niimihi pie é ko pipii dong*?
[Time é uce wonaa, kehe] geé te picani ne kong
[heme é pipwopaing].
2 Wieli [geé niimihi pie] é ko pitaaba [ne
ko lépwoce béé apwocémun? Ke me é te
pacémunikewé cehi?] Ke me wonaa, ke é
pwohewii Padué. Be geé pwohewii ê ewa
toomwo, na te junihe wâé nang. Ke é caa mi
pii te Kériso pie, é bo nekewé ten, beme geé bo
piaten me weeng, ke me time geé uce apulie te
pace céiu.
3 [Dieli jenaa, ke mwomwon, ke juuju a bwo en-
gen dewé céi Kériso.] Kehe, geé pipwocilekewé,
be koli geé bo pipatieden ni pwonimewé koja

† **10:15** 10.15 Geé o picediéo—ai O piubwo da a penem dong ne pelewé. **10:17** 10.17 1 Korénit 1.31 **10:18** 10.18 1 Korénit 4.4 * **11:1** 11.1 É ko pipii dong—Grek: Pihauli jo. **11:2** 11.2 Éféso 5.26–27 **11:3** 11.3 Genèse 3.4,13

Kériso. Be wo *Caatana, ali bwien ânebun, ke
e geti Éva†, ke e pwo me e pipatieden.
4 É ânebun, ke é patemehi tewé Iésu [Kériso,
ke geé hegi a pwooti tong]. Kehe icehi ana é jenaa
ni, ke geé te nihe wele ko hegi pa céiu 'Iésu' na lé
patemehieng wo lépwo béén. Ke geé téte, beme
geé hegi ace céiu 'jenen' na pi-ité koja a *Jenen
Iitihi, ali geé caa mi hegi kojaéo. Ke pwohewii a
bwo hegi nen dewé a céiu 'pwooti wâé', na time
uce a ju Pwooti Wâé.
5 [Wo lépwona lé pii beetihi ninaa, ke lé pii
pie] woélé lépwo '*apostolo ubwo'. Kona woéo,
ke woo‡?
6 Wieli a juuju pie, time é uce temehi cihe.
Kehe icehi ana é te nihe temehi Padué [me ni
wâé ten]. Ke ati nina é pwo, ke é te habwii ne ha
a pwéélang.

Time é uce iluukewé

7-8 É he é patemehi tewé a Pwooti Wâé na e âbé
mu pele Padué, ke time é uce ilehi kojakewé pie,
me geé picani tong ko mwani. Be te ni béé acéihi
na lé ne ni mwani tong. Ke é heme é penem
pelewé, ke pwohewiin heme é pé kojalé, beme é
ne tewé. É wonaa beme é pwo me piwahin jo ne
he pwahamiiwé, beme o pinekewé da. Ke woté?
Kona [geé ko niimihi pie] ta nina é pwo tewé?

---

† **11:3** 11.3 Éva—Ê mwode Adamu, pa bécéiuhe apulie pwo bwohemwo. Omehi 1 Timoté 2.13–15. **11:4** 11.4 Galat 1.8–9 **11:5** 11.5 1 Korénit 15.10; 2 Korénit 12.11 ‡ **11:5** 11.5 Kona woéo, ke woo?—Grek: Ke é niimihi pie time uce wahin jo kojalé. **11:6** 11.6 1 Korénit 2.1,13 **11:7-8** 11.7 1 Korénit 9.18 **11:7-8** 11.8–9 2 Korénit 12.13; Filipi 4.15–16

9 Te pwo ni benaamwon na tice mwani tong
hen, ke time é mu uce pii tewé. Kehe te wo lépwo
acéihi béénye mu Macédoine, na lé mu pébé ni
bépicani tong. Éa, time é mu uce ilehi ce naado
kojakewé, ke time é bo uce ilehi mwo.
10 Ke time uce piwâ jo me é pii anaa, nge ati he
ni piduaan ko a amu Akaï. É he é ko pii anaa, ke
e pajuujuéo wo Kériso.
11 Kona [geé niimihi pie] time é uce pip-
woééhewé [ko ana time é uce ilehi ace céiu
naado kojakewé]? Geé nemwo niimihi pie
wonaa, be e te temehi wo Padué pie é te junihe
pipwoééhewé!

Lépwo eabwé te Caatana

12 Weengaa a watihen me time é o uce hegi ace
céiu naado kojakewé§. Be time é uce patupwo ne
te lépwo agele ace bwopwonen beme lé pii pie é
pipwohewiilé.
13 Be wo lépwonaa, ke lé pii pie, wo Kériso,
ke e nelé ngen beme lépwo apostolo ten, ke
me lé eabwé ten. Kehe icehi ana lépwo api-
haamikenye, ke lépwo agele.
14 Geé nemwo téetihi anaa! Be wo Caatana,
pali agele, ke e te gahe pwo me pa *âcélo na e
pwéélang.
15 Ke lé te gahe pwo mwo ni eabwé ten, me
woélé ni eabwé te Padué na lé pwo nina wâé.
Kehe icehi ana [é ha ace céiu tan] ke lé bo hegi
ace cuhinaado telé, âcehi ni penem delé [na ta].

---

§ **11:12** 11.12 1^{r}e phrase—Grek: Ana é pwo, ke é o tee cuwo ko pwo.

É mu he ni picani mu ko Kériso

16-18 Wo [lépwo ‘apostolo ubwo’ naa] ke lé te
junihe pipii delé. Kehe é niimihi pie, te junihe
hiwon ni watihen me é pipii dong kojalé. É he é
pii anaa, ke é cihe pwohewiilé, kehe time uce
wo Padaame. Kehe geé nemwo niimihi pie é
pipii dong heme é pipwopaing. Kehe mepie ko
wonaa ce bwo niimihinaado tewé, ke wâé heme
geé picani ne kong, ke me geé hegi ana é pii*.
19 [Be geé niimihi pie] wogewé lépwo atemehinaado, he geé te junihe epin ko hegi [a pwooti
te] lépwo apulie naa, na lé pipii delé hauli†!
20 [Be wo pa céiu béélé, ke e pihaamikewé, ko
ni pwooti na e pé lé céiikewé.] Ke geé neeng
me e pihuôkewé, ke me ni *apenem tice ja kon
den. Ke e pé ni mwani tewé, ke e wii ni acehi ni
penem dewé. Ke [me e wonaa tewé, ke] e teko
pihoonikewé, be pa upwonimen. [Pwohewiin
heme] e ahi ni pwahamiiwé. Kehe icehi ana geé
te pipwodéén ko anaa!
21 Kehe woéo, ke time é uce wonaa. Wieli wâé
heme tanim jo kon? Be [geé pii kong pie] tice
niihung. Ke te wâé, kehe geé niimihi ehi!

---

* **11:16-18** 11.16–18 Grek: 16É pii mwo pie: Me te tice apulie celi me e niimihi pie, pipenem a puning. Kehe me wonaa, ke geé hegiéo pwohewii pana pipenem a punin, beme jan me é pipii dong. 17Me é pii anaa, ke time é uce pii ha a pihuô te Padaame, kehe be [pwohewiin heme] pipenem a puning. 18Junihe hiwon nina lé pipii delé âcehi a éé apulie. É mu ko anaa, na é o pipii dong mwo. † **11:19** 11.19 Na lé pipii delé hauli—Grek: Na pipenem punilé. Piwien ne he ni niide a tii 20–23. **11:21** 11.21–22 Filipi 3.5

Wo panaa me lépwo béén, ke lé te nihe mwoiu ko pipii delé. Ke me wonaa, ke wâé heme é mwoiu, me é pipwopaing. [Kehe mepie é pwo anaa, ke wieli geé niimihi pie é] pipii dong pwohewiilé‡.

É te nihe pipwoeabwé ten kojalé

22 Kona [lé pipii delé pie] lépwo apulie mu ko a bele te lépwo *Ébéru? Woéo mwo. Ke [lé pii pie etelé a pwoiitihi te] lépwo *Isaraéla? Woéo mwo. Lépwo piebehi *Abérama? Woéo mwo.
23 Lé [pii pie woélé] ke lépwo eabwé te Kériso? Woéo mwo, be te junihe ubwo a bwo pipwoeabwé tong kojalé. É he é pii anaa, ke é cihe pwohewiilé, be lé pipii delé hauli. Éa, é caa te junihe penem kojalé, me de Kériso. Caa te cuwo ko neéo he karépu. Caa te cuwo ko tatiéo kojalé. Hiwon mwo ni benaamwon na é caa pwo me é mele hen [ko a bwo pipwoeabwé tong me de Kériso.]
24 [Mepwo é ne ko a ju bele tong] wo lépwo *Juif, ke lé ne tong [ni cuhinaado na nim na te junihe ubwo kuti]: 39 a jéhi ni bwo ahiéo ko a bwaliiwota§, ne ha a bwo pwocuhinaado na céiu.

---

‡ **11:21** 11.21 Grek: Tanim jo heme é cihe, be te tice +niihung. Kehe mepie time e uce piwâ [me e pipii den] wo pace apulie, ke woéo mwo, ke é wonaa. Kehe é cihe pwohewii pana pipenem a punin…? **11:23** 11.23 Apostolo 16.23 **11:24** 11.24 Deutéronome 25.3 § **11:24** 11.24 39 a jéhi ni bwo ahiéo ko a bwaliiwota—A cuhinaado na ubwo, be iitihi ne ha a patén delé me lé wédenihi a 40 bo tati apulie. Omehi Deutéronome 25.3.

25 Ke mepwo é ne ko lépwo Roma, ke ocié ko
tatiéo ko ba-acuwo. Ke é ha a céiu, ke lé ahiéo
ko péi, beme lé taunuéo. Ke é ha a céiu mwo, ke
ocié jo ko tebwo he ni ong na lé mwiiê. Ke, é ha
a céiu benaamwon, ke céiu a tan ke céiu a bwén
na é mu he jié.
26 Hiwon ni a-engen dong nge he ni amu, ke é
tooli nina abwobwo me ni tacebwén. Be é tooli
ni jaa, ke ni abune, ke [lépwona lé cubwoniéo]:
ni béén mu ko lépwo âjiénung, lépwo Juif, ke ni
béén mu ko ni béé bele, die mwo ko lépwona lé
pii pie lépwo acéihi ne ko Iésu! Ke é te junihe
mu he ni picani ne he ni pwomwo ubwo, ke é he
ni melé*, ke é ne he jié: [ne ha ati ni piduaan].
27 Ke é te junihe mwoiu ko a bwo penem dong.
Ke, é he ni béén, ke te tice mwaale tong, ke te
junihe emaan jo. Ke é he ni béén, ke te tice
wiinaado me ûdu, ke menung. Ke, é he ni béén,
ke te tice palito me pwotuun dong, ke te junihe
im jo.
28 Ke a céiu mwo: Ke mu pinekepé a pwon-
imung ne ko ati ni acéihi, be é te niimilé taaci.
Ke caa a âneule na te junihe téé ne tong.
29 Be heme tice niihe pace céiu acéihi bééng, ke
woéo mwo, ke é te téne mwo. Ke mepie pihaami
pace céiu, beme e pwo ace céiu naado celi ta†, ke
téé jo kon [ke é okéé ne ko pana e pihaamieng].

É pipii dong ko a bwo tice niihung

11:25 11.25 Apostolo 16.22, 14.19 **11:26** 11.26 Apostolo 9.23, 14.5 * **11:26** 11.26 Melé—Da (désert). A duaan na ticie hen. † **11:29** 11.29 Beme e pwo ace céiu naado celi ta—ai Beme e patupwo a céihi ten.

30 É heme é pipii dong, ke é te pipii dong cehi
ko a bwo tice niihung.
31 Ke time é uce gele, he é pii anaa. Be e
pajuujuéo wo Padué, pa Caa te Padaame Iésu,
ke pana nye pipaunueng dieli mwo.
32 He li é mu ha a pwomwo ubwo Damas, ke
lé hane me lé imwiéo. Be wo pa gupéno lang, ke
pa apenem de pa daame Aréta, ke e pwo me lé
wéihi ni pomwa ko a pwomwo ubwo wo lépwo
coda ten.
33 Kehe [wo lépwo bééng ko penem, ke] lé neéo
ha a élele tai, ke lé neéo ole ha a pomwa-he-
puwo, uti a goomwa babé ko a amu. Ke weengaa
a bwo celuimiéo.

12

Ana habwii te Paulo

1 A juuju pie, te junihe piticenaado ne kon,
heme é tee pipii dong. Kehe icehi ana é o te pii
tewé nina e habwii tong wo Padaame.
2 [Geé mwo tabemi a jepule tong]: Pwo pa céiu
apulie, pa acéihi ne ko Kériso. Ke é ha a céiu
tan, caa 14 ni jo jenaa, ke e céieng da wo Padué
ne ha a duaan na junihe e daaité ne he miiden.
Meniing pie he e necu a één, ai e teko mu hen:
Time é uce temehi, te wo Padué cehi na e temehi.
3 Ke e pééeng da wo Padué, ne ha a duaan na
junihe wâé. É ne ha amu naa, ke lé te mwaale
ha a péém* ni béé Padué. Meniing pie e te necu

11:32 11.32–33 Apostolo 9.23–25 * **12:3** 12.3—12.4 É ne ha amu naa, ke lé te mwaale ha a péém…Paradis.

a één wo pa apulie naa, ai e teko mu hen: Time
é uce temehi, kehe te wo Padué cehi na e temehi.
4 Ke é ne ha a duaan naa, ke e téne ni pwooti
na junihe wâé, nina pwocoon me nye pii ne he
ni pati apulie†.
5-6 Weengaa a jepule na juuju, kehe time é o uce
pipii dong kon‡. Kehe é te ju pii cehi pie woéo,
ke pa apulie na tice niihung, ke é te ju pipaunu
cehi [Padué]. Be time uce wâé heme geé niimihi
pie, pwonaado ne kong mu ko anaa. Kehe wâé
heme geé tautéo cehi ko nina geé alihi ne kong,
ai celi geé téne mu kong§.

A 'danaado' ne ha a ééng

7 Te junihe wâé ana é alihi ha a tan naa. Kehe
icehi ana é alecehen, ke e ne tong ni picani na te
nihe muhi tong kon*, beme é nemwo pipaunuéo,
ke me é nemwo pipii dong ko nina é alihi. A
picani naa, ke pwohewii a danaado ne ha a ééng,
ke pwohewii mwo, pace céiu apitéteimipwooti
celi e âbé mu pele *Caatana, beme e tatiéo.

---

† **12:4** 12.4 Nina pwocoon me nye pii ne he ni pati apulie—ai Nina iitihi me e pii wo pace céiu apulie. ‡ **12:5-6** 12.5–6 Time é o uce pipii dong kon—Be wo Paulo pa apulie naa. Omehi a niide a tii 7. § **12:5-6** 12.5–6 (Niide a tii)—Grek: 5Me é o pipii dong ne ko pa apulie naa. Ke hemepwo é ne kong, ke time é o uce pipii dong, kehe é o pipii dong mu ko a bwo tice niihung. 6Hemepie nimung me é pipii dong, ke time o uce pipenem a puning. Kehe é o pii a juuju; kehe time é o uce pwo, be me wonaa, ke me te tice paceli e pwo ce bwo niimihinaado ne kong celi pieda. [Ke wâé heme lé tautéo] cehi ko nina lé alihi ne kong ai celi lé téne mu kong. **12:7** 12.7 Job 2.6 * **12:7** 12.7 Ni picani na te nihe muhi tong kon—Wieli a cunu ne ha a één. Wieli a bwo pwotahi ne kon de lépwona lé cubwonieng.

8 Ocié jo ko pwoiitihi te Padué, beme e pé
kojaéo.
9 Kehe icehi ana e pii tong pie: «Caa te jan ne
kom a *pipwoééhe tice ja kon dong, be mepie
pitice niihem, ke o oba go ko a junuung.»
É mu ko anaa, ke é te ju pipii dong cehi ko
a bwo tice niihung, beme e mu kong a junuu
Kériso.
10 É mu ko anaa kuti, na wâé heme tice
niihung, ke me é mu he ni picani me ni téé, be
caa woéo he Kériso. Ke wâé mwo heme lé pii me
ta jo wo lépwo béén, ke me lé pwotahi ne kong.
Ke é te tai hegi ninaa ne ha a pipwodéén. Be é he
ni benaamwon na tice niihung hen, ke weengaa
kuti a benaamwon na nihe pwo niihung hen [ne
he Kériso].

Gia Paulo ne ko lépwo Korénit

11 É tee ko pipii dong†, be wogewé ke time geé
uce pii me wâé jo! Ke mepie [geé niimihi pie] te
piticenaado ne kong, ke te piticenaado mwo ne
ko lépwoli lé pii pie lépwoce '*apostolo ubwo'.
12 He li é mu pelewé, ke geé te alihi a bwo
cumang dong ne ha a tacebwén. Ke geé téetihi
ni inenaado na é pwo ko a junuu Padué. A inen
pie woéo, ke pa ju apostolo [na e pahedeéo wo
Padué].
13 Ke geé hegi ati nina é ne te ni béé acéihi. Ke
te céiu cehi ana, time é uce téele ilehi kojakewé
pie, me geé ne ce bépicani tong. Be kona woté?

12:9 12.9 Filipi 4.11–13 **12:11** 12.11 2 Korénit 11.5 † **12:11** 12.11 É tee ko pipii dong—Grek: Pipenem a puning mu kowé. **12:12** 12.12 Roma 15.19 **12:13** 12.13 2 Korénit 11.9

Geé niimihi pie ta nina é pwo, ke me é pimiibule
ne tewé?

Te tice aceli é ilehi kojakewé

14 [Geé téne, wogewé lépwo bééng, be] é o te
ju pwome âdé céiikewé a béociéhen. Ke o te tice
celi é ilehi kojakewé. Be time uce ni mwani [ai
ce béé naado] celi nimung kon ne pelewé, kehe
te icehi ni pwonimewé! Be [geé pwohewii ni ju
naîng. Ke] time uce ni nahi ewa na lé penem,
beme lé pamwoiu ni nyaa me caa telé. Kehe te
ni nyaa me caa te ewa, na lé pamwoiu ni naîlé.
15 É mu ko anaa, na é pipwodéén, he é ne
tewé ana e mu kong: ati ni naamuung, me ati
a pwonimung. Kona e o piwahin a pipwoééhe
tewé me dong, heme piubwo ngen a pipwoééhe
tong me dewé?
16 [É niimihi pie, é caa habwii tewé ehi pie]
time é mu uce ne huîiwé ce âneule. Kehe icehi
ana lé pipiiéo wo lépwo béén pie, pa apipwohuô.
Be lé pii pie: «Hemepie time e uce ilehi ace céiu
naado he e mu pelenye, ke e te gahe pwo, be e
caa te tooli a céiu bwopwonen celi me e bo pwo
tenye‡.»
17 Kehe icehi ana geé cuwoteeke niimi lépwona
é nelé lé céiikewé. Ke kona é pahede paceli
céiu nang mu kolé, beme é pé kojakewé ace céiu
naado? Ûhu!
18 É he li é pahede Tit lé céiikewé me pa céiu
bééng, ke kona e pipwohuô tewé wo Tit? Ûhu,

‡ **12:16** 12.16 Dernière phrase—Grek: Ke é imwikewé. **12:18** 12.18 2 Korénit 8.6,16–18

be wogemu, ke céiu pwonimemu, ke céiu bwo
engen demu.

É pacihekewé beme é pamwoiukewé

19 Kona geé niimihi [wogewé lépwo ju bééng]
pie é teko pipwopaing cehi, heme é ko pii ninaa?
Ûhu! É ko pacihekewé ne he pwahamii Padué, é
mu ko ana nye tai mu ko Kériso. Ke ati nina é
pii tewé, ke nina é pwo tewé, ke ni bwopwonen
me é pamwoiukewé.
20 Be mwotiéo hemepie é tehene lé pelewé, ke
koli é tooli ace naado celi time uce wâé tong.
Ke wieli time uce wâé tewé ace bwo hegi nen
dong ne tewé. Be wieli é tooli ne pelewé ce
pitaacunaado, me ce pipwokon, me ce piokéé, ke
ce pihota, me ce pipii apulie, me ce picibehede.
Ke wieli é o tooli ce béé huô celi ta ne ha a
pubuuwé.
21 Be [he li é mu pelewé] ânebun, ke hiwon
mu kowé, na lé pipule hauli me lépwo béén, ke
lé pwo ni huô na mwiihi.
Ke mwotiéo pie, é o tehene lé, hemepie time
geé uce téele bitekewé. Ke koli e bo pwo me
tanim jo kowé wo Padué, ke wieli é bo é wonaa
mu kowé.

13

Bénebwéne pwooti

1-2 Ha ali béokelohe bwo caniêkewé tong, ke
li é caa pii tewé pie, pwo lépwo bééwé na lé
pwo nina time uce wâé. Ke é jenaa ni, he mwo

12:21 12.21 2 Korénit 13.2 **13:1-2** 13.1 Mataio 18.16; 1 Timoté 5.19

woéo ité kojakewé, ke é pii tewé mwo pie: Geé pipwocile, be é o caa âdé a béociéhen ne pelewé. Ke caa te tii ne he ni tii iitihi pie: *Hemepie nye pipé ne ko pace céiu ko aceli ta, ke time uce jan me céiu pace *apajuujuhi nen. Kehe wâé heme alo ai cié jélé.* *Deutéronome 19.15*
Ke geé pipwocilekewé, be mepie é tehene lé pelewé, ke koli é o cihe me mwoiu ne kowé.

3 Kona geé hane me é habwii tewé pie é cihe ne he nii Kériso? [É bo habwii tewé ehi pie] pana te junihe pwo niihen, ke te junihe pwojunuun, beme e penem kong ne pelewé.

4 He li e mele ne ko a *kuricé, ke tice niihen. Kehe icehi ana e mulie cemwo mu ha amele ko a junuu Padué.

Ke woéo mwo, ke tice niihung, kehe icehi ana é mu ko Kériso, ke gemu pimulie ibu. Ke e mu kong a junuu Padué, é mu kon. Ke geé o bo alihi anaa.

5 Geé cuwoteeke omehi ni mulihewé, pie te a ju mulihe lépwona lé céihi ne ko Kériso. Ke mepie geé tooli pie, time e uce mu pelewé wo Kériso, ke geé caa te pitalupe.

6 Ke é niimihi pie, geé temehi pie, woéo, ke [e caa tautiéo wo Padué, ke e tooli pie] time é uce pitalupe!

7 Ke é pwoiitihi te Padué me dewé, beme geé nebwén na geé pwo nina ta. Kehe time uce a bwopwonen me é habwii pie, time é uce pitalupe [ko ni penem dong ne pelewé]. Be te wâé tong cehi heme geé pwo nina wâé.

13:4 13.4 Filipi 2.7–8 **13:5** 13.5 1 Korénit 11.28

Ke te piticenaado ne kon, hemepie lé tauti [wo
lépwo béén] pie ta ni penem dong.
8 Be woéo, ke pa eabwé ko a [pwooti na]
juuju. Ke é te ju penem cehi beme piubwo ngen
a penem naa. Ke te tice apulie celi jan me e
pacuwohi*.
9 Ke é pipwodéén ko a bwo tice niihung ke me
pwo niihewé. Ke é pwoiitihi, beme wâé mwo ni
pwonimewé [ne he pwahamii Padué].
10 Weengaa a watihen me é tii a tii ce, he mwo
woéo ité. Be time uce nimung me é cihe me téé
hemepie é mu pelewé. Be e caa ne tong a pihuô
wo Padaame, beme é pamwoiukewé, kehe time
uce a bwopwonen me é pwotahinaado ne kowé.

Bépinelé

11 É caa punuu ne éni, wogewé lépwo bééng
acéihi, ke é pii tewé pie: Geé pwo me pi-
wâénimewé†! Ke geé mwojuia mu he ni ta pwo
tewé! Ke geé pipamwoiukewé, ke wâé heme céiu
pwonimewé. Ke me geé mulie ha a péém, ke e
bo mu pelewé wo Padué na e pipwoééhenye, ke
e ne tenye a péém.
12 Geé pipwobwocu, pwohewii a bwomu te
lépwo ju acéihi béénye.
Lé tai ne bwocu tewé ati wo lépwo acéihi na
élé éni.
13 Ke me e adéikewé wo Padaame Iésu Kériso
ko a *pipwoééhe tice ja kon den. Ke me e mu

* **13:8** 13.8 Te tice apulie celi jan me e pacuwohi—Grek: Time uce jan ne +kong me é pacuwoeng. **13:10** 13.10 2 Korénit 10.8 † **13:11** 13.11 Geé pwo me piwâénimewé…ke geé pipamwoiukewé—ai É pinekewé…ke geé piténedeéo.

pelewé ati a pipwoééhe te Padué, me a *Jenen Iitihi na e pineibukenye!

Adéikewé!

Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho

Cemuhî: Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho (New Testament)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cemuhî

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f8ee0ae8-19d4-5493-b0f2-3132fc194785